

RAAMATUNKÄÄNNÖSINSTITUUTTI

Suomensukuisten Sana

Vuosijulkaisu 2016

• Uusi testamentti mokšaksi s. 2

• Usko tulee kuulemisesta s. 8

• Hantit tarvitsevat Sanaa s. 16

Suomensukuisten Sana 2016

Sisältö Sivu

Mokšamordvalaiset saavat Uuden testamentin	2
Tapani Permiläisen jalanjäljissä	4
Jumala rakastaa ihan jokaista!	6
Usko tulee kuulemisesta	8
Uusi testamentti avautuu Vanhan testamentin kautta	9
Vuorimareille kertomuksia koko Raamatusta	10
Jesajan kirja aunuksenkarjalaksi	12
Mordvan käännösrintamalla tapahtuu	13
Jumalan Sana maistuu vepsäläisille	14
Piiplijua lukiessa	15
Hantit tarvitsevat Sanaa	16
Olga löysi korkeimman Jumalan	17

2

Suomensukuisten Sana 2016

Raamatunkäännösinstituutin vuosijulkaisu 2016

Kansi: Mareja kesäjuhlilla

Kuva: L. Orzajeva/RKI

Taitto: Pertti Haavisto

Painopaikka: Skyprint Oy, Leväsjoki

8

Toimituskunta: Anita Laakso,
Helena Pitkäaho, Anne Boström

Raamatunkäännösinstituutti ry
PL 272,
00531 Helsinki

Puh. 09-7744 350

Fax 09-739 795

info.fin@ibt.net.org, www.rki.fi

Y-tunnus: 0829514-9

13

Pankkiyhteys:

FI77 2065 1800 0179 11

Rahankeräyslupa no:

POL-2015-8140

Keräysaika: 1.1.2016–31.12.2017

Venäjän alueen suomalais-ugrilais-
ten kielten raamatunkäännöstyöhön

16

Raamatunkäännöstyön kohteena olevat suomensukuiset kansat Venäjällä

Raamattua käännetään vähemmistökielille "Miksi ihmeessä?"

Tuestasi kiittäen

Anita Laakso

Toiminnanjohtaja

Työmme alkuaikoina Suomessakin ihmeteltiin, onko todella syytä kääntää Raamattua itänaapurimme vähemmistökielille – niiden joukossa suomensukuisille kielille. Meille sanottiin: ”Kaikkihan puhuvat venäjää! Eikö venäläinen Raamattu riitä?” Nykyisin kysellään, eikö Uusi testamentti riitä: ”miksi jatkaisitte vaivalloisia käännöshankkeita Vanha testamentin puolelle, kun kerran ihmiset ovat jo saaneet Uuden testamentin?”

Nämä ovat hyviä ja tarpeellisia kysymyksiä. Ne lienee parasta esittää kohdekieliä puhuville ja heidän alueillaan asuville.

Eikö venäjän kieli riitä?

”Kohtaamme jatkuvasti ihmisiä, jotka eivät puhu lainkaan venäjää”, sanoo Hanti-Mansian autonomisen piirin helluntaiseurakuntien piispa Vjatcheslav Matveitsuk. ”Venäjä on monille hanteillekin vieras kieli. Ainoa keino saavuttaa heitä evankeliumilla on hantin-kielinen kirjallisuus.”

”Kaikki komipermjakit eivät osaa niin hyvin venäjää, että voisivat lukea venäjänkielistä Raamattua”, kudymkarilainen opettaja Raisa Petrova tietää. ”Etenkin kylissä omakielisen Sanan tarve on todella suuri.”

”Oma kieli vetää ihmisiä Jumalan luo”, havainnoi aunuksenkarjalainen opettaja Zoja Ivanova. ”Kun meillä pidetään jumalanpalvelus karjalaksi, kirkko on täynnä. Nuorta väkeäkin tulee silloin paljon.”

Miksi tarvitaan Vanhan testamentin käännöksiä?

Eikö Uusi testamentti riitä?

”Marit eivät tiedä, että Jumala on luonut maailman ja ihmisen, joka lankesi syntiin, ja sen vuoksi he eivät käsitä, miksi Jeesukseen pitää uskoa”, Nuršarin kylässä Marinmaalla asuva Viktor Mihailov valottaa kansansa hengellistä tilannetta. ”Tämän vuoksi tarvitsemme Ensimmäisen Mooseksen kirjan ja muita Vanhan testamentin tekstejä.”

”Jos hantit eivät tiedä Vanhan testamentin tapahtumista, he eivät ymmärrä Uutta testamenttia”, evankelista Boris Ruskamalov painottaa. ”Esimerkkinä voi kertoa ovgorilaisesta naisesta, jonka kanssa luettiin Jeesuksen elämä -kirja. Kun kirjassa tultiin ristiinnaulitsemisesta kertovaan kohtaan, alkoivat kyyneleet valua hänen silmistään. ”Miksi tappoivat niin hyvän ihmisen?” Nainen itki katkerasti, mutta ei osannut liittää Jeesuksen kuolemaa omaan syyllisyyteensä ja koko ihmiskunnan synteihin. Sen vuoksi hänelle, kuten muillekin hanteille, evankeliumin kertominen pitää aloittaa Ensimmäisestä Mooseksen kirjasta!”

Herramme Jeesus on käskenyt viedä Hyvän Sanoman kaikkeen maailmaan, kaikille kansoille (Mt.28:19–20). Tätä tehtävää toteutamme yhteisvoimin raamatunkäännöstyön kautta.

Mokšamordvalaiset saavat Uuden testamentin

”Uusi testamentti mokšaksi on valmis painettavaksi, siitä kiitos Jumalalle ja esirukoilijoille”, sanoo käännöstarkistaja Satu Cottrell. ”Viimeiset tarkistukset tehtiin tammikuussa, jolloin myös käännöskonsulttimme Bob Bugenhagen hyväksyi tekstin. Tämän jälkeen seurasi tärkeä vaihe: mokšalaisen seurakuntaväen arvio käännöksestä. Tekstejämme luvivat Mordvassa sekä ortodoksit että protestantit.”

Teksti: Anita Laakso

Tammikuussa työryhmä koontui Saranskiin kuulemaan lausuntoa teksteistä. Palaute oli myönteinen. ”Seurakunnissa ollaan tyytyväisiä käännökseen, ja myös kieltä kiitetään selkeäksi ja kauniiksi”, Satu hymyilee valoisasti. ”E erityisen ilahduttavaa on havaita, että Uuden testamentin julkaisua todella odotetaan. Mordvan hiippakunnan mokšalainen piispa Kliment kertoi, että Mordvassa suunnitellaan tiedotuskampanjan järjestämistä, jotta mahdollisimman monet kuulisivat kirjan valmistumisesta.”

Alkutelvesta ja keväällä viimeisteltiin kirjan liitteet, alkusanat ja sanastot. Sen jälkeen tehtiin

Raamatunkääntäjä Olga Kugappi iloitsee Uuden testamentin valmistumisesta.
Kuva: S. Cottrell/RKI

tekstin sivutaitto. Ennen julkaisua kirjaan on kuitenkin tarpeen saada ortodoksikirkon julkaisuneuvoston puolto, ”grif”. Se antaa kirjalle virallisen aseman, niin että sitä voidaan lukea ja käyttää myös kirkkoissa. Anomus Mordvan hiippakunnasta saatuine suosituksineen on jätetty julkaisuneuvostolle, ja jos asian käsittely sujuu luvatussa ajassa, kirja julkaistaan ja otetaan käyttöön tänä syksynä.

Armon etsintää

”Sanastokysymykset ovat vie-neet paljon aikaa”, Satu valottaa käännöstyön vaiheita. ”Meillä on ollut lukemattomia keskusteluja seurakuntaväen, yliopistoprofessorien ja tavallisten mokšaa puhuvien ihmisten kanssa vaikeista termeistä. Esimerkiksi sanoja armo, Pyhä Henki ja vanhurskaus pohdittiin pitkään. Hankalimmaksi osoittautui oikean vastineen löytäminen käsitteelle armo. Viimein päädyimme sanaan *parokaz*, joka on muodostettu sanoista *para* ’hyvä’ ja *kazne* ’lahja’. Lisäämällä sidosvokaali ”o” saatiin uusi mokšalle ominainen substantiivi. Lukijapalautteen mukaan *parokaz* ymmärretään oikein tekstiyhteydessään.”

Äidinkielenen Sana sytyttää sydämen

”Alkuvuodesta kävin Sadun kanssa Šaigovossa, suurehkossa mokšalaishylästä”, Ian Cottrell kertoo. ”Siellä toimii helluntaiseurakunta, jonka pastori on mokšalainen, Ivan nimeltään.

Hän on hyvä mies, aina valmis levittämään Jumalan Sanaa. Kun Satu näytti hänelle valmisteilla olevia tekstejä, Ivanin sydän sytyi ja hän alkoi suunnitella evankelointimatkoja lähikyliin.”

Sunnuntai-iltana Satua pyydettiin lukemaan seurakunnalle mokšankielistä Uutta testamenttia. Ihmiset kuuntelivat ilmeet vakavina: monet kuulivat ensimmäistä kertaa Raamattua äidinkielellään. Eräs mies itki vuolaasti. Lukemisen jälkeen hän pyysi rukoilemaan mokšalaishylänsä puolesta. Muuan nuori nainen esitti kysymyksiä ja kirjoitti erään toisen kanssa muistiin keskeisiä sanoja kuten Pyhä Henki ja vanhurskaus.

”On hyvä, että uskovat niin Šaigovossa kuin muuallakin rukoilevat UT:n painatuksen ja tulevan käytön puolesta”, Satu iloitsee. ”Rukousten kautta Jumala valmistaa ihmisiä vastaanottamaan Hyvän Sanoman.”

Julkaistu

Evankeliumit ja Apostolien teot (1995–2005),
Lastenraamattu (1999)

Ajankohtaista

Uuden testamentin painatus ja käyttöönotto sekä valmistautuminen 1. Mooseksen kirjan kääntämiseen

Mokšan kannatusviite 3104

Mokšamordvan työryhmän jäseniä.
Kuva: A. Laakso/RKI

• Ajatuksia Uutta testamenttia odottaessa:

Olga Kugappi, raamatunkääntäjä:

”Olen mokšan työryhmän nuorin jäsen – liityin mukaan vain kolme vuotta sitten. Työni alkuvaiheissa minulta joskus kysyttiin: ’Miksi ihmeessä mokšalaisille pitää kääntää Raamatun tekstejä? Eivätkö he osaa venäjää? Kuka muka tarvitsisi noita käännöksiä!’

Hämmentyneenä kysyin Herralta, onko oikein tehdä tätä työtä. Mutta Herra puhui sydämeeni: ’Tämä työ on tärkeää minulle ja tälle kansalle. Tee sinä vain

työsi ja jätä tulos minun haltuuni!’ Myös ihmisten kannustavien sanojen kautta Jumala on rohkaissut minua. Eniten ilahduttaa, kun tuntemattomatkin ottavat yhteyttä ja kertovat odottavansa Uuden testamentin julkaisua päästäkseen lukemaan sitä.

Sydän on täynnä iloa siitä, että Uuden testamentin painatus on käsillä. Kiitos Jumalalle siitä, että tämä yli 20 vuotta kestänyt työ saatiin suoritettua! Se että kansamme saa Jumalan Sanan, kantaa varmasti aikanaan hyvää hedelmää ja johtaa ihmiset tun-

temaan Pelastajamme Jeesuksen Kristuksen.”

Juri: ”Olen innoissani siitä, että myös mokšalaiset saavat Uuden testamentin ja tulevat tuntemaan tien pelastukseen. Jumalan Sana vie kansan valoon.”

Tanjan ajatuksia: ”Uuden testamentin julkaisu mokšaksi on mitä tärkein asia. On valtavaa, että Jumalalle saa puhua omaa kieltä.”

Komikirkossa vietettiin seurakunnan perustajan, Vasili Popovin, syntymän 100-vuotismuistopäivää. Kuva: N. Vattuleva/RKI

Tapani Permiläisen jalanjäljissä

Komissa vaikutti 1300-luvulla syrjäänien valistajaksi kutsuttu Stefan (Tapani) Permiläinen, josta myöhemmin tuli Permin piispa. Hän laati komin kielen aakkoston, aburin, teki komisyryjäniin aapisen ja käänsi useita Raamatun tekstejä. Näin syrjäänistä tuli unkarin jälkeen ensimmäinen suomalais-ugrilainen kirjoitettu kieli. Abur-aakkosto jäi käytöstä 1600-luvulla.

Teksti: Anita Laakso ja Raili Greidan

Raamatunkäännöstyö virisi uudelleen vasta 1800-luvulla. Silloin komiksi käännettiin ja julkaistiin evankeliumitekstejä sekä latinalaisin että kyrillisin aakkosin. Tuottelias kääntäjä oli tiedemies nimeltä Lytkin. Komin nykyinen kyrilinen aakkosto otettiin käyttöön 1930-luvun lopussa.

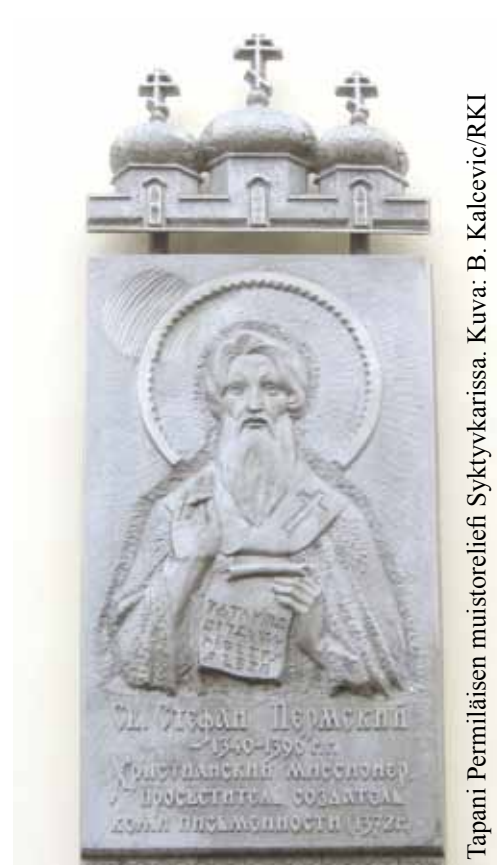
Neuvostoajan vuosina 1935–1981 Komin evankelisen seurakunnan (Komikirkon) perustaja Vasili Popov käänsi salaa Raamatun. Hän luovutti käsikirjoituksensa Raamatunkäännösinstituutille tarkistettavaksi, korjattavaksi ja julkaistavaksi.

Tavoitteena selkokielinen teksti

Komin nykyinen käännösr ryhmä jatkaa edeltäjiensä työtä päämääräänään teksti, jota nykyinen sukupolvi voi ymmärtää. Kansallinen

tiimin työtä ohjaa käännöstarkistaja Raili Greidan, joka yhdessä konsultin kanssa vastaa tekstin teologisesta tarkkuudesta.

”Vasili Popovin työ on merkittävä, mutta koska komin kirjakieli on kokenut muutoksia, teksti on käytännössä jouduttu kääntämään uudelleen”, Raili toteaa. ”Uusi testamentti valmistui seitsemän vuotta sitten, sen jälkeen on julkaistu Lastenraamattu ja Psalmit. Vanhaa testamenttia käännettäessä ja tarkistettaessa on huomattu, etteivät kaikki Uudessa testamentissa käytetyt termit toimi Vanhassa testamentissa. Sanoman vastaanottamisen kannalta termit ratkaisut ovat kuitenkin oleellinen asia. Nyt komit tarvitsevat lisäpainoksen Uudesta testamentista ja Psalmeista, mutta se voidaan ottaa vasta sitten, kun termit on korjattu.”

Tapani Permiläisen muistoreliefi Syktyvkarissa. Kuva: B. Kalcevic/RKI

Ne ongelmasanat...

”Komit ovat rauhaa rakastava kansa, niinpä heidän kielellään ei ole vihollinen-sanaa”, Raili kertoo. ”Venäläisen sanan *vrag* (vihollinen) kominkielinen muoto *vörög* tarkoittaa komeille lähinnä toisen maailmansodan aikaisia fasisteja eikä sitä voi mitenkään käyttää esimerkiksi Psalmissa 23, missä sanotaan: ’Sinä katat pöydän vihollisteni silmien eteen.’ Sen sijaan sitä voidaan käyttää historiallisissa teksteissä Israelin kansan vihollisista, esimerkiksi filistealaisista ja amalekilaisista.

Vihollisen lisäksi olemme pohtineet vanhin- ja pappi-sanojen kääntämistä. Niissä meillä on ollut tekstiyhteydestä riippuen eri vaihtoehtoja, mutta nyt olemme yhtenäistäneet linjaa. Lisäksi olemme käsitelleet mm. sanoja sotilas, sotapäällikkö, pahantekijä ja jumalaton. Termikorjausten tähden työryhmämme on käynyt läpi satoja jakeita, joissa tietty termi esiintyy, varmistaaksemme, että se toimii sekä Vanhassa että Uudessa testamentissa ja yhtä hyvin historiallisissa kuin runomuotoisissa kirjoissa”, Raili täsmentää.

Valoa Sanasta

”Komin maan kristityillä on yhteinen näky: Raamattu kuuluu kaikille ja kaikkien tulee saada se”, raamatunkääntäjä Nina Vattuleva sanoo.

”Jotta Jumala valaisisi kansamme, Tapani Permiläinen käänsi Raamattua komiksi”, isä Nikolai, ortodoksipappi, tähdentää. ”Hänen tekstejään ei ole säilynyt, ja siksi Raamattua tulee nyt kääntää. Tänäänkin valo tulee Sanasta.”

Valoa kansalleen odottaa myös Komikirkon pastori Daniil Popov. ”On tarpeen saada Raamatun Sanaa jokaiseen Komin maan kottiin”, hän painottaa.

Julkaistu

Uusi testamentti (2008), Lastenraamattu (2010), Psalmit (2013), Joonan kirja (2016)

Ajankohtaista

Joonan kirjan käyttöönotto ja VT:n tekstien tarkistaminen

Komin kannatusviite 3052

Kalastajapoika Denis Partšin kylästä. Kuva: I. Popova/RKI

Jeesus sanoo:
”Minä teen teistä
ihmisten kalastajia.”
Mark. 1:17

Pääsiäistervehdys Permin Komista:

Jumala rakastaa ihan jokaista!

Raamatunkääntäjä Raisa Petrova kotikaupunkinsa Kudymparin laitamilla. Kuva: A. Kuosmanen/RKI

Raisa Petrova:

"Kylissämme puhutaan yleisesti komipermjakkia. Sen vuoksi omakielisen Sanan tarve on todella suuri."

Komipermjakinkielinen Uusi testamentti on valmistumassa. Käännöstarikistaja Anne Kuosmasen terveiset työjaksolta Kudymkarista tänä keväänä:

"Pum juör Perem Komi muis! Lämpöiset terveiset Permin Komin maasta! Uuden testamentin tekstien korjaus etenee hyvää vauhtia. Viime viikolla saimme korjattua Apostolien teot, nyt ovat valmistumassa evankeliumien rinnakkaiskohdat. Olemme myös lukeneet tekstejä yhdessä komipermjakkien kanssa palautetta saadaksemme.

Kääntäjämme Raisa Petrovan vieraanvaraisuus on ollut suureksi avuksi käännöspalautteen saamisessa. Aina kun tulee vieraita, luemme heidän kanssaan tekstejä ja selvitämme, mitä lukijat ymmärtävät, mitä eivät. Olemme näin tavanneet kielenpuhujia eri ikäryhmistä ja eri murrealueilta ja saaneet tärkeää palautetta käännetyistä teksteistä. Eräänä päivänä Raisa-kääntäjän kotiin tuli hänen lapsuudenystävänsä Raisa Gavrilova Levinon kylästä. Joimme teetä ja juttelimme. Sitten pyysimme häntä lukemaan kanssamme Johanneksen evankeliumin lukua 3. Vieraamme luki sujuvasti

Joh. 3:16, joka kuuluu komipermjakiksi näin: *Jenys es sidz radejtö mu vylis'otirsö, nel'ki setis Assis ötkä Zonsö ny ponda. Setis, medlby Sylö byd veritis'mort ez kuv, a sylön völi pyrsja olan* (Jumalahan niin rakastaa maan päällisiä ihmisiä, että antoi Oman ainoan Poikansa heidän tähtensä. Antoi, jotta yksikään Häneen uskova ei joutuisi tuhoon, vaan hänellä olisi iankaikkinen elämä). Kysyimme lukijalta, mitä nämä sanat hänelle kertoivat. Hän oli hetken hiljaa ja vastasi sitten: 'Jumala rakastaa ihan jokaista ihmistä maan päällä! Antoi oman poikansa Kristuksen kuolemaan meidän tähtemme,

että me saisimme elää.' Hän oli niin kosketettu lukemastaan, että kutsui meidät kotiinsa vierailemaan ja keskustelemaan lisää näistä asioista.

Pääsiäinen on täällä suuri juhla. Silloin keitetään ja maalataan pääsiäismunia, mennään kirkkoon, rakennetaan pääsiäiskeinuja lapsille. Useimmat eivät kuitenkaan tiedä, miksi juhlaa vietetään. Perinteiset tavat sekoittuvat heidän mielessään pakanuuteen ja taikauskoon. Jotkut arvelevat, että pääsiäismunilla on taikavoimia, jotka parantavat ja estävät onnettomuuksia.

Evankelisissa seurakunnissa pääsiäisen sanomaa julistetaan saarnojen, laulujen ja näytelmien avulla. Kääntäjämme kotiseurakunnassa esitetään kärsimysnäytelmä, jotta ihmiset ymmärtäisivät Kristuksen ristinkuoleman ja ylösnousemuksen merkityksen. Toistaiseksi Permin Komin seurakunnissa kaikki tapahtuu venäjäksi, kun Sanaa omalla kielellä ei vielä ole. Tämän vuoksi erityisesti maalla asuvat, joista osa ymmärtää venäjää huonosti, jäävät ilman evankeliumia.

Tämä perinne jotenkin satutti sydäntäni. On toki hyvä, että ihmiset pyytävät toisiltaan anteeksi, mutta se ei kanna kovinkaan pitkälle elämässä, jos ei ole vastaanotettu Kristuksen tuomaa anteeksiantamusta ja vapautusta. Tämä täydellinen anteeksiantamus avautuu ihmiselle vain Jumalan Sanasta. Siksi me sitkeästi jatkamme työtä. Rukoilethan komipermjakkien puolestani!"

Teksti: Anne Kuosmanen

Julkaistu koepainoksena
Evankeliumit ja Apostolien teot (1996–2009)

Ajankohtaista
Uuden testamentin käännöksen valmistuminen

Komipermjakin kannatusviite 3049

Komipermjakkilapsia. Kuva: A. Petrova/RKI

Udmurtinkielisen Raamatun valmistutua vuonna 2013 Raamatunkäännösinsti-
tuutti teki sopimuksen Hosanna-järjestön
kanssa Uuden testamentin äänittämises-
tä. Työ tehtiin Udmurtian pääkaupungissa
Iževskissä syksyllä 2014.

Usko tulee kuulemisesta

Teksti: Anita Laakso

”P rojekti oli todella mielen-
kiintoinen”, kertoo äänitys-
tapahtumaa koordinoanut Iževskin
Filadelfia-seurakunnan evan-
gelista Maina Sašina. ”Ensinnäkin
piti löytää roolihenkilöt: Jeesus,
Johannes Kastaja, opetuslapset,
Paavali ja kaikki muut Uuden
testamentin henkilöt. Koska lop-
putuloksesta haluttiin korkeata-
soinen, lukijoiksi pyydettiin Ud-
murtian draama- ja nukketeatterin
näyttelijöitä. Vaikka kaikki teks-
tien lukijat eivät olleet uskovia,
projektin aikana lähes jokainen
tuli syvällisesti pohtineeksi elä-
mänsä.”

Sanan voima

”Paavalin puheenvuorot ja kirjeet
luki Kadim-niminen näyttelijä.
Hän on Baškortostanin udmurt-
teja, alueelta, missä harjoitetaan
luonnonuskontoa. Apostolien
teoissa Kadim eläytyi rooliinsa
ammattilaisen ottein. Mutta kun
hän alkoi lukea Paavalin kirjeitä,
täytyi hänen tuostakin pitää
taukoja. Viimein hän laski tekstit
käsistään ja parahti: ”Mitä minun
pitää tehdä, että pelastuisin?”

”Kadim ei ollut ainoa, joka
sai piston sydämeensä”, Maina
sanoo. ”Uusi testamentti vai-
kutti lukijoihin niin voimak-

Kuva: Faith comes by Hearing

Hosanna-järjestön työn tuloksena udmurtinkielinen Raamattu on luettavissa ja kuunneltavissa tietokoneella internetistä ja myös matkapuhelinsovelluksen kautta. Hosanna jakaa udmurtiraamatua myös valmiina mp3-tiedostona kuuntelulaitteeseen, jossa on mukana korvanappikuulokkeet.

kaasti, että työ oli välillä keskeytettävä. Useiden kanssa syntyi hyviä keskusteluja, ja rukoilimme yhdessä. Tekstien lukijat saivat lahjaksi Raamatun ja hengellistä kirjallisuutta.”

Hengellistä janoa

”Valmiit äänitteet tulevat Udmurtian eri seurakuntien käyttöön painetun Sanan tueksi. Näin myös ikäihmiset, lukemiseen tottumattomat ja näkövammaiset pääsevät osallisiksi Raamatun sanomasta.

Raamattu udmurtiksi julkaistiin vuonna 2013. Kuva: M. Sašina/RKI

Hengellinen ilmapiiri on nyt avoin ja haluamme siksi entistä enemmän tehdä työtä. Udmurttimusiikin illat ovat seurakuntamme uusi toimintamuoto. Pyydämme niihin esiintymään tunnettuja kansanmusiikkiryhmiä. Omat kuoromme julistavat evankeliumia sanoin ja sävelin. Koska udmurtit rakastavat musiikkia, paikalle tulee paljon väkeä, sellaisiakin, jotka eivät koskaan aikaisemmin ole kuulleet Hyvää Sanomaa. Ihmisillä on selvästi Sanan nälkä. Jotkut ilahtuvat suunnattomasti kuullessaan, että udmurtiksi on julkaistu Raamattu. Tämä tieto ei näköjään ole vielä tavoittanut kaikkia. Raamatun saaneet ovat ryhtyneet lukemaan sitä. Ja mikä tärkeintä: ihmisiä on tullut uskoon.”

Julkaistu

Raamattu (2013), lisäpainos
Uudesta testamentista (2014)

Ajankohtaista

Uuden testamentin äänitteen
käyttöönotto ja
Vanhan testamentin
apokryfikirjojen julkaisu

Udmurtin kannatusviite 3117

Uutta testamenttia ja Ensimmäistä Mooseksen kirjaa voi nyt lukea **mariksi**. Kymmenisen vuotta sitten uskoon tullut Tatjana Talantseva kertoo Sanan vaikutuksesta omassa perheessään:

Uusi testamentti avautuu

Haastattelu: Larisa Orzajeva

”K un sain *U Sugyn*’in, marinkielisen Uuden testamentin, aloin lukea sitä suorastaan ahmien. Nyt luen sitä säännöllisesti, ja sen avulla Raamatun Sana on avautunut minulle syvemmin kuin koskaan aikaisemmin.

Äitini kuoleman jälkeen isä muutti asumaan luokseni. Koska hänen näkönsä on heikentynyt, otin tavaksi lukea iltaisin ääneen Uutta testamenttia. Isä kuunteli sitä mielellään. Aikaisemmin hän ei ollenkaan tuntenut Raamatua. Kun olin lapsi, vanhempani rukoilivat kotona ikonin ääressä, mutta kävivät rukoilemassa myös uhrilehdossa. Tästä syystä uskonasiat olivat jääneet isälleni, kuten monille muillekin mareille, epäselviksi. Mutta kun hän nyt sai kuulla evankeliumia omalla kielellään, hänelle valkeni, mistä kristinuskossa oikeastaan on kysymys ja mitä Jeesukseen uskomisen merkitsee. Isä oli avoin vastaanottamaan Hyvän Sanoman.

Myös Ensimmäinen Mooseksen kirja kiinnosti isää kovasti. Aloimme lukea yhdessä sitäkin. Kun isälle selvisi, että Jumala on luonut kaiken – taivaan ja maan, luonnon – Uudessa testamentissa kerrotut tapahtumat tulivat hänelle entistä todellisemmiksi.

Jokin aika sitten isä sai rajun sairauskohtauksen, johon hän näytti jo menehtyvän. Ambulans-

sia odottaessamme rukoilin isän kanssa niin palavasti kuin ikinä osasin. Isä ei jaksanut puhua, kovissa tuskissaan hän vain huusi: ”Jeesus, auta! Jeesus, auta!” Sairaalassa hänet heti leikattiin, mutta lääkärit eivät antaneet toivoa paranemisesta: ”Emme voi enää tehdä mitään hänen hyväkseen. Ei ole enää mitään keinoa auttaa”, he joutuivat toteamaan. Lääketieteen näkökulmasta katsoen tilanne oli toivoton, mutta ei Jumalan! Lääkäreiden suureksi ihmeeksi isä toipui täysin ja pääsi kotiin. Nyt hän on 82-vuotias ja virkeä ja innokas oppimaan joka päivä uutta Vapahtajastaan Jeesuksesta!”

Julkaistu

Uusi testamentti (2007),
1. Mooseksen kirja (2014)

Ajankohtaista

VT:n profeettakirjojen kääntäminen ja tarkistus

Marin kannatusviite 3078

1. Mooseksen kirja mariksi. Kuva: RKI

Marit kokoontuvat suurin joukoin pakanallisiin uhrijuhliin. Kuva: L. Orzajeva/RKI

Vuorimareille kertomuksia koko Raamatusta

Vuorimariksi on tänä vuonna ilmestymässä Raamattu kertoo -niminen kirja, joka sisältää Vanhan ja Uuden testamentin keskeisiä kertomuksia. Kirjan jokaiseen kertomukseen liittyy värikuva, joten sitä on helppo lukea paitsi lasten myös niiden aikuisten, joille Raamatun maailma ei ole kovin tuttu. Tällaisia ihmisiä on sukukansojemme keskuudessa paljon.

Teksti: Tiina Ollikainen

Kirjan käännöstyöhön lupautui Nadežda Fedosejeva, joka on kääntänyt RKI:lle Uuden testamentin tekstejä. Hän valmisti kirjan VT-osuuden. UT:n osuus on voitu suurelta osin ottaa suoraan v. 2014 painetusta Uudesta testamentista. Nadežda

hoitaa myös lukijapalautteen koaamisen. Käännetyt ja tarkistettut tekstit lähetettiin Vuorimarin seurakuntiin luettaviksi, ja sieltä tulevan palautteen avulla tekstiä voidaan muokata, niin että sitä on entistä helpompi ymmärtää. Nadeždalla on hyvät suhteet or-

todoksisiin paikallisseurakuntiin, onhan hän itse kotoisin Vuorimarista, vaikka työpaikka sijaitsee Joškar-Olassa. Hän on aktiivisesti mukana myös hiippakuntansa käännöskomiteassakin, hiippakunta kun julkaisee lehtiä ja muuta materiaalia myös vuorimariksi.

Kylätapahtuma Vuorimarin alueella.
Kuva: I. Trofimov/RKI

Suurin osa vuorimareista pitää itseään ortodokseina, ja heidän keskuudessaan ei niittymarien harjoittamaa luonnonuskontoa juuri esiinny. Monet vuorimarien kirkkoista pysyvät auki myös Neuvostoliiton aikana, ja kristinuskolla on vuorimarien elinpiirissä jo kauan ollut vahvempi asema kuin idempänä asuvien niittymarien elämässä.

Vuorimariksi kääntämistä helpottaa se, että samat tekstit on ensin julkaistu niittymariksi. Niittymarin puhujia on huomattavasti enemmän kuin vuorimarin – tarkkoja lukuja ei kylläkään ole, koska väestönlaskussa heitä ei lasketa erikseen. Kielet ovat läheistä sukua toisilleen ja niiden rakenteissa on paljon samaa, mutta suoralta kädeltä niiden puhujat eivät ymmärrä toisiaan. Marissa verbi on lauseen lopussa ja sivulauseet virkkeen alussa. Konjunktiot (eli sidesanat, esim. 'että' ja 'jos') taas ovat sivulauseiden lopussa, joten etenkin monimutkaisten virkkeiden rakentelu on välillä aika hankalaa ja lähisuku kielen malli usein avuksi. Esim. Lk. 15:4 kuuluu vuorimarista kirjaimellisesti käännettynä näin: ”Teidän joukostanne yhdellä sata lammasta on ja yhden kadottaa jos, yhdeksänkymmentä yhdeksän erämaahan jättäen, kadonnutta löytämiseen asti etsimään eikö mene?” Rakenne eroaa aika paljon Raamatun alkukielten rakenteesta.

Vuorimarit ovat ottaneet RKI:n pari vuotta sitten julkaiseman Uuden testamentin käännöksen lämpimästi vastaan. Erityisen ilahduttavaa on se, että ortodoksinen kirkko on suhtautunut siihen ja yleensä käännöstyöhön erittäin myönteisesti. Vuorimarit ovat esittäneet toiveen saada myös Vanhan testamentin kirjoja omalla kielellään. He näyttävät muutenkin arvostavan omaa kieltään paljon. Kozmodemjanskissa toimii nuori ortodoksipappi, isä Aleksei, hiippakuntansa vuorimarin käännöstyön koordinaattori. Hän on asunut suuren osan nuoruudestaan muualla Venäjällä, mutta saatuaan viran äidinkielisestä seurakunnasta hän on alkanut puhua todella kaunista vuorimaria. Näin ovat kääntäjämme kertoneet. Isä Aleksein ja muidenkin panostus äidinkieleen tekee varmasti hyvää koko kieliyhteisölle.

Hyvät lukijat, muistakaa rukouksin myös vuorimarien asiaa. Kääntäminen on usein hankalaa ja hidasta, mutta vaivan arvoista työtä.

Julkaistu:

Uusi testamentti (2014)

Ajankohtaista:

Raamattu kertoo -kirjan julkaisu

**Vuorimarin kannatusviite
3081**

Kirjoja jaetaan vuorimarinkielisen Uuden testamentin käyttöönottojuhlassa Joškar-Olassa. Kuva: RKI

Sanankandai Isaijan kniigu ~

Jesajan kirja aunuksenkarjalaksi

Petroskoilainen Periodika-painotalo uutisoi 4.2.2016 nettisivuillaan Jesajan kirjan julkaisua:

Raamatun Vanhaan testamenttiin sisältyvä Jesajan kirja on nyt luettavissa myös livviksi. Kirjan käännös on tehty Raamatunkäännösinstituutin toimesta.

Tämä kirja on tärkeä niille kristityille, jotka haluavat saada raamatullista tietoa omalla äidinkielellään ja myös pitää jumalanpalveluksia kylissä, joissa tasavallan kantakansan osuus on huomattava. Jesajan kirja on yksi siteeratuimpia kirjoja. Uusi testamenttikin lainaa eniten juuri tätä raamatunkirjaa.

Olemme hyvin iloisia siitä, että maailman hengellisen kirjallisuuden aarteisiin kuuluvien kirjojen julkaisemista karjalaksi jatketaan.

Karjalaa kaivataan kuulla kirkoissa

Jesajan kirja livviksi eli aunuksenkarjalaksi julkaistiin viime vuoden lopussa. Tekstin kääntäjä, runoilija ja opettaja Zinaida Dubinina, on kiitosmielellä painatuksen valmistuttua: ”On hyvä, että meillä on myös Jesaja, yksi tärkeimmistä Raamatun kirjoista. Tätä sanomaa Karjalassakin tarvitaan, erityisesti tänä aikana.”

Huhtikuussa kirjoja toimitettiin Aunuksen piirin kyläkirjastoihin, kouluihin ja kirkkoihin. Keski-Aunuksen kyliin niitä viedään kesän kynnyksellä. Vitelen koulu sai kirjansa maanantaina 11.4., jolloin kylässä alkoi karjalan kielenviikko.

Zinaida Dubinin harras toive on, että hänen kotikylänsä, Kotkatjärvelle, rakennettaisiin kirkko. Tämä toive ei ole vielä toteutunut. Ilonaiheita sentään on: raamatunkäännöstyö ei ole ollut turhaa. Tätä nykyä jumalanpalveluksissa voidaan lukea tekstejä myös karjalaksi. Sen vuoksi siellä, missä on karjalaisia pappeja, kuten esimerkiksi Jeroilan ortodoksikirkossa, Raamattua voi kuulla karjalan kielellä.

”Oma kieli vetää ihmisiä Jumalan luo”, havainnoi opettaja Zoja Ivanova. ”Silloin kun meillä pidetään jumalanpalvelus karja-

Raamatunkääntäjä Zinaida Dubinina (oik.) iloitsee Jesajan kirjan valmistumisesta. Kuva: A. Laakso/RKI

laksi, kirkko on täynnä. Nuorta väkeäkin tulee silloin paljon.”

Zoja-opettaja on kiertänyt Karjalan kyliä yhdessä miehensä kanssa ja vienyt niihin Raamatunkäännösinstituutin aikaisempia julkaisuja. Raamatunlukukerhoakin hän on ollut perustamassa. ”Uuden testamentin ja Psalmien lukeminen omalla kielellä auttaa ihmisiä rukouselämän alkuun. Nyt voin rukoilla omalla kielellä! *Suuret passibot!*” huudahti eräskin lukukerhossa kävijä.”

Julkaistu

Uusi testamentti (2003),
Psalmi (2006),
1. Mooseksen kirja (2010),
Joonan kirja (2012),
Sananlaskujen kirja (2014),
Jesajan kirja (2016)

Ajankohtaista

Jesajan kirjan käyttöönotto ja julkaistujen tekstien käyttö internetissä

Livvin (aunuksenkarjalan) kannatusviite 3023

Mordvan käännösrintamalla tapahtuu

Teksti: Anita Laakso ja Riitta Pyykkö. Kuvat: R. Pyykkö/RKI

Raamatun sana kiinnostaa mordvalaisia. Kiinnostusta lisää se, että Mordvan tiedotusvälineissä pidetään esillä raamatunkäännöstyötä.

Jeesuksen elämä -kirja luettiin puhki

Ersäläinen toimittaja ja kulttuurivaikuttaja Tamara Bargova liittyi raamatunkäännöstiimiin vuonna 2008. Työn myötä Sana on alkanut elää hänelle ja hän on pitänyt raamatuasiasia ahkerasti esillä kulttuuritapahtumissa, TV:ssä ja ersäläisten tärkeimmän uutislehden, Ersän Pravdan, palstoilla.

Tieto käännöksistä on levinnyt, ja Tamaraa pyydetään eri puolille Mordvaa kertomaan Raamatusta ja käännöstyöstä. Viime keväänä ersän tiimin käännöstarikistaja Riitta Pyykkö pääsi hänen kanssaan kyläkerroksille, joille mukaan otettiin ersänkielisiä Uusia testamentteja ja Psalmeja.

”Kouluvierailut olivat rohkaisevia”, Riitta kertoo. ”Iloiset, odottavat ja kiitolliset ilmeet vaihtelivat, kun asetimme kirjoja esille. Nuorten kasvoilta saattoi lukea kysymyksen: ’Ihan oikeasti Jumalan Sanaa on meidän kielellämme?’ Lopuksi kerroimme, että kirjoja voi saada lahjaksi – ja kirjaopöytä tyhjäksi hetkessä. Eri-tyisen ilahduttavaa oli käydä uudelleen kylissä, joihin 1990-luvun alussa veimme RKI:n julkaisemia evankeliumeja ja lastenkirjoja”, useita vuosia Mordvassa asunut Riitta mainitsee. ”Muutamat nuorista kertoivat lapsena lukeneensa Jeesuksen elämä -kirjan risaksi asti. Mutta vaikka kirja kului, sen sanoma jäi vaikuttamaan. Noiden kirjojen lukijoita on tänään mukana seurakuntatyössä.”

Tamara Bargova esittelee ersänkielistä Uutta testamenttia ja Psalmien kirjaa vierailulla taidekoulussa.

Kirjojen jakoa Sabajevon kylässä

Kylämaisema Mordvasta

Jumalanpalveluksia ersä-mordvaksi

Mordvan pääkaupungissa Saranskissa toimivassa evankelisluterilaisessa Velmema-seurakunnassa ihmiset kuulevat Sanaa ersäksi. Omakielisen julistuksen tarve on niin ilmeinen, että myös ortodok-

sit näkevät tarpeelliseksi pitää ersänkielisiä jumalanpalveluksia. ”Mordvalaisille on vuosisatojen ajan saarnattu kirkkoslaaviksi eikä kansaamme ole sillä tavoitettu. Ihminen ottaa vastaan Jumalan puheen parhaiten omalla kielellä. Siksi ersäläisetkin tarvitset Raamatun”, sanoo Velmema-seurakunnan rovasti Aleksei Aljoškin.

Raamattua Mordvan televisiossa

Mordvan TV:ssä on ollut useita ohjelmia raamatunkäännöstyöstä. Saranskissa on myös tehty aloite siitä, että lähetyksissä alettaisiin lukea Raamatun tekstejä sekä ersäksi että mokšaksi. Ersäläinen ortodoksi piispa Veniamin onkin alkanut säännöllisesti lukea ja selittää ersänkielistä Uutta testamenttia Mordvan televisiossa. Tästä on tullut paljon myönteistä palautetta.

Ersän- ja mokšankielisiä raamatunosia voi lukea myös internetissä. Tietoa linkeistä levittävät raamatunkääntäjät ja seurakuntaväki. Palaute on innostunutta. Muuan netissä ersää opettava henkilö kertoi välittävänsä oppilailleen linkin, mistä voi lukea ersänkielistä Uutta testamenttia.

Julkaistu

Uusi testamentti (2006),
Psalmi (2011)

Ajankohtaista

Sananlaskujen, Ruutin ja Joonan kirjan julkaisu sekä Vanhan testamentin tekstien käännös- ja tarkistustyö

Ersän kannatusviite 3094

Jumalan Sana maistuu vepsäläisille

Teksti: Anita Laakso

Vepsäläiset saivat Solomonan muštatišeden kirjan eli Sananlaskut tämän vuoden helmikuussa. Kirjan käyttöönottoa vietettiin 24.4. Šoutjärven kyläkoulussa* Pohjois-Vepsäsä. Šoutjärvi on pohjoisen vepsäläiskulttuurin keskus.

Šoutjärven koulun juhlasalissa oli Sananlaskujen kirjan merkeissä koolla melkoinen joukko opettajia ja oppilaita. Koulun rehtori Natalia Bukova juonsi tilaisuuden, jossa kuultiin puheenvuoroja Raamatusta ja sen kääntämisestä sekä vepsän kirjakielen synnystä. Šoutjärven kulttuuritalon johtaja ja talossa koontuvan raamattupiirin vetäjä Natalija Anhimova luki Sananlaskujen kultaisia ohjeita, joita niin oppilaat kuin opettajatkin kuuntelivat vakavina ja tarkkaavaisina. ”Tämän kirjan neuvoja noudattava ei tieltä eksy”, kiteytti yksi kuulijoista.

Sananlaskujen kirjan kääntäjä Nina Zaitseva on käyttöönottolaisuuden jälkeen saanut lukuisia yhteydenottoja šoutjärveläisiltä opettajilta ja muilta kyläläisiltä.

Nina Zaitseva.
Kuva: N. Abrahamov/RKI

”Solomonan muštatišeden kirj on otettu hyvin vastaan”, hän iloitsee. ”Kaikki ovat sanoneet, että ensiesittelylle koulu olikin paras paikka, sillä tämän kirjan ohjeet jokaisen pitäisi saada jo lapsuudessaan.”

”Jumala tuli minua lähelle”

Galina Lokkinaa Sananlaskujen kirjan lukeminen vepsäksi kosketti syvästi. ”Jumala tuli minua lähelle ja minusta tuntui, että sanoma on kirjoitettu juuri minulle”, Galina kertoo. ”Tuli hyvä ja turvallinen olo.”

”Tämä teksti näyttää puhuttelevan vepsäläistä ihmistä aivan erityisellä tavalla”, Nina Zaitseva pohdiskelee. ”Vepsän kielessä on paljon sananlaskuja, ja niiden kautta vanhemmat ovat aina oh-

janneet lapsiaan. Osuva sananlaskuhan opettaa paremmin kuin pitkä puhe.”

Sananlaskut esillä kesäjuhilla ja mediassa

Vepsäläisten *Elon puu* (Elämän puu) -juhlaa vietetään kesäkuussa. Tapahtuma, joka kokoaa yhteen eri puolilla asuvat vepsäläiset, pidetään tänä vuonna 11.6. Vidlan kylässä Keski-Vepsän alueella. Juhlan ohjelmaan sisältyy myös uusimman vepsäksi ilmestyneen raamatunosan, Sananlaskujen kirjan, esittely ja käyttöönotto.

Sananlaskujen kirjan julkaisun jälkeen Nina Zaitsevaa, ”vepsän kirjakielen äitiä”, haastateltiin sekä Karjalan TV:hen että radioon. TV-toimittajien tekemä dokumentti vepsän raamatunkäännöstyöstä ja tohtori Nina Zaitsevasta nähdään Karjalan TV:ssä 26.6.

Kulttuurikeskuksessa Petroskoissa järjestetään elokuussa Sananlaskujen käyttöönottojuhla.

* Šoutjärven koulussa on 121 oppilasta. Vepsää opetetaan kolmena päivänä viikossa.

Julkaistu

Lastenraamattu (1996),
Uusi testamentti (2006),
Psalmi (2012),
Sananlaskujen kirja (2016)

Ajankohtaista

Sananlaskujen kirjan käyttöönotto ja äänitysten valmistelu

Vepsän kannatusviite 3133

Piiplijua lukiessa

Teksti: Raisa Remšujeva

Lapsia Tiksan ja Pääjärven kylästä
Kuvat: R. Venäläinen ja S. Saari/RKI

Tänä vuonna vienankarjalan työryhmä on ahertanut Raamatun kertomuksia -kirjan tekstien parissa. Vienaksi käännetty Vanhan testamentin kertomukset ovat tarkentuneet Uuden testamentin kääntäjän, Raisa Remšujevan, ja käännöstarkistaja Sinikka Saaren käsissä. Työn alle saatiin myös Kymmenen käskyä. Niitä ei ole aikaisemmin käännetty vienaksi, ja ne saivat Raisan pohtimaan asioita karjalaisten tapojen näkökulmasta. Hän kirjoittaa meille vienankarjalaksi:

Piiplijua lukiessa pistäy silmäh kun Kymmenen käskyö ollah niin yksinkertaset ta kuitenkin ihmiset ei voija elyä niijen mukah. Mintäh emmä voi niitä täytytä?

Elä varašša. Elä taho toisen omua.

Karjalaisilla on šäilyn šanonta: Kyšy kymmenen kertua, varašša elä i kertua. Kyšyjillä kyllä aina annettih. Muamoni muisteli, jotta konša hyö oltih riittä puimašša, šinne tuli yksinäini naini ta hyö annettih šillä vakka-miärin vil’l’ua. Eikä šihi tarvin-nun kyšyö vanhemmilta lupua. Vielä huomattih šeki, jotta ”antajan käsi ei vaivu, ottajan käsi vai-puu”. Köyhyš kun oliko rahavan mieleštä häpiellistä. Lienöykö tämän asien helpottamiseksi, vain min muun tähän keksitty ”tainoi miilosina” – annettih miilostinua peitokkali. Šiihi nähen šanottih: ”Anna niin, jotta vašen käsi ei tietäis, mitä oikie ruatau”. Köyhillä matkalaisilla toko yöllä pantih laukkuh hoš mitä kenkänä näkö-mättä.

Vienašša ei pietty lukkuo ovešša, oli vain pönkä. Šiitä näky, jotta ketänä ei ole koissa. Oliko varaššušta? On eryähie mainintoja, jotta vietih halkuo pinošta, potakkua kuopašta, verkko järveštä. Yksistäh nakrista šai varaštua, še ei ollun riähkä.

No kuitenkin miän ukkol’ašša kaikissa vehkehššä oli isännän merkki. Še oli hyvä keino evätä anaštamista. Vaikkapa kun annettih toisen tarvitešša talošta mitä vähäkši aikua, ottaja ei voinun jättyä šitä ičellä, merkin mukah šen šai jalelläh. Muitein käypi moničči, jotta ”käsin kun annat, jaloim eči”.

Julkaistu

Uusi testamentti ja sen äänite (2011)

Ajankohtaista

Lukijapalautteen kokoaminen Raamatun kertomuksia -kirjasta ja tekstin äänityksen valmistelu

Vienan kannatusviite 3036

Šoutjärven koulun opettajia Sananlaskujen kirjan käyttöönottolaisuudessa
Kuva: M. Kaatrasalo/RKI

Hantit tarvitsevat Sanaa

Länsi-Siperiassa Obin ja sen sivujokien varsilla asuvien hantien kiinnostus kristinuskoon on lisääntynyt omakielisten raamatunosien ja niistä tehtyjen äänitteiden myötä. Hantiuskovien toiveena on saada lisää Raamatun Sanaa. Työn alla on nyt Ensimmäinen Mooseksen kirja.

”Venäjä on monelle vieras kieli”

”Monet hantit katsovat kristinuskon venäläisten uskonnoiksi”, toteaa evankelista Viktor. ”Kuullessaan Raamatun Jumalasta omalla kielellä ihmiset kiinnostuvat ja haluavat tietää lisää. Painettu ja äänitetty Sana on vahva todiste siitä, että kristinuskko kuuluu myös hanteille. Tundralla asuvat poronhoitajatkin kuuntelevat mielellään evankeliumiäänitteitä ja kyselevät kuulemastaan.”

Tätä nykyä eräiden venäläisten seurakuntien vastuuhenkilöt ovat havainneet vähemmistökielisen kirjallisuuden tarpeen. Hiljattain RKI:n hallituksen puheenjohtaja Heikki Jäntti tapasi Siperiassa toimivia sananjulistajia, jotka kiittivät siitä, että vähemmistökansoille, myös hanteille, painetaan Jumalan Sanaa. ”Kohtaamme jatkuvasti ihmisiä,

jotka eivät puhu lainkaan venäjää”, kertoi Hanti-Mansian autonomisen piirin helluntaiseurakuntien piispa Vjateslav Matveitsuk. ”Venäjä on monille hanteillekin vieras kieli. Ainoa keino saavuttaa heitä evankeliumilla on kirjallisuus. Jos teillä on raamatunomia hantiksi, pyydämme: lähettäkää niitä meille!”

Myös Surgutin alueen ortodokseilta on tullut pyyntö saada hantinkielistä Markuksen evankeliumia. Vuonna 2000 julkaistun kirjan painos on kuitenkin lopussa.

Toivoo toivottomille

”Hantit ovat kasvaneet siihen, että on elettävä esi-isien ja joka puolella väijyvien pahansuopien henkien mieliksi”, Berjozovon kylässä asuva Ksenia kertoo. ”Koston pelosta ei uskalleta luopua uhrimenoista. Niiden vaa-

Teksti: Anita Laakso
Kuva: T. Kärkkäinen/RKI

liminen kuuluu miehille, ja sen vuoksi Jeesuksen luo tuleminen on heille vielä vaikeampaa kuin naisille. Miehillä ei muutenkaan ole helppoa. On hankalaa löytää työtä, kun perinteisten elinkeinojen kuten kalastamisen harjoittamista on nykyisin rajoitettu eri tavoin. Koska miehet eivät näe ulospääsyä ongelmistaan, monet ovat ajautuneet itsemurhaan. Me uskovat kuitenkin tiedämme, että apu tulee Jumalalta.”

Tähän haasteeseen haluamme vastata antamalla hanteille Sanaa – ja muistamalla heitä rukouksin.

Julkaistu

Markus, Luukas, Apostolien teot + äänite (2000–2016),
Raamatun kertomuksia -kirja + äänite (šuryškar 2003, kazym 2005)

Ajankohtaista

1. Mooseksen kirjan lopputarkistukset ja valmistelu painatukseen

Hantin kannatusviite 3010

OLGA LÖYSI KORKEIMMAN JUMALAN

Teksti: Tiina Kärkkäinen. Kuva: T. Kärkkäinen/RKI

Tiina Kärkkäinen on asunut ja tehnyt työtä Siperian kansojen parissa lähes neljätoista vuotta. Myös hantit ja mansit ovat tulleet tutuiksi hänelle. Mansiuskovia ei ole vielä kovin monia, ja siksi Tiina haluaa kertoa yhdestä heistä, Mužissa asuvasta Olgasta.

”Olgan lapsuus ja nuoruus osui 40–50-luvuille. Hänen molemmat vanhempansa olivat Berjozovon alueen manseja. Kotona ja kylällä puhuttiin mansin kieltä. Olgan lapsuudenkodissa ja synnyinkylässä uskottiin vahvasti ”ylhäiseen jumalaan”. Ateistinen propaganda ei saanut ihmisten kärsityksiä järkkymään: kansa kävi salaa metsässä rukoilemassa. Rukous oli äänetöntä ja siihen kuului tietty määrä kumarruksia tiettyyn suuntaan. Kuka tuo korkein, ylhäinen jumala oli, ja kuuliko hän ihmisen rukoukset, jäi rukoilijoille epäselväksi.

Koulunkäynnin Olga aloitti 6-vuotiaana kotikylässään. Viides luokka toi muutoksen: uusi koulu sijaitsi Sosvan kylässä, jossa opilaat asuivat koulun asuntolassa. Kouluajasta jäi hyvät muistot. Viisitoistavuotiaana Olga aloitti työt ja opiskeli samalla myyjäksi. Muutaman vuoden päästä hän avioitui Sosvassa, ja siitä kahden vuoden kuluttua pariskunta muutti Mužin kylään Jamalo-Nenetsin

Mansinainen on saanut Raamatun tekstejä omalla kielellään.

Kuvan henkilö ei liity kertomukseen.

an alueelle. Perhe kasvoi ja vuosien varrella Olgalla oli monia eri työpaikkoja ja -tehtäviä. Mužissa asuu pääosin hanteja ja komeja, manseja on siellä vain vähän. Olga oli työnsä puolesta usein tekemisissä hantien kanssa ja oppi sen seurauksena hantin kielen lähes täydellisesti. Keskustelu paikkakunnan mansien kanssa sujuu suurimmaksi osaksi omalla äidinkielellä.

Jeesuksesta Olga kuuli ensimmäisen kerran vuonna 2001, kun Mužiin tuli vierailevia kristittyjä lähetystyöntekijöitä. Vuonna 2005 hän alkoi käydä vasta perustetun evankelisen seurakunnan tilaisuuksissa. Hän sai kasteen, ja usko alkoi vähitellen kasvaa ja ymmärrys Elävän Jumalan tahdosta lisääntyä. Olgalla on ollut elämässään monia synkkiä asioita ja katkeria menetyksiä. Hänen miehensä ja kaksi poikaansa ovat jo rajan takana. Perhepiirissä on kärsitty alkoholista ja muustakin pimeydestä. Olga on kuitenkin säilynyt uskossa. Viime aikoina hän on alkanut entistä enemmän

rakastaa Jumalaa ja on tullut halu rukoilla yhä useammin. Olga sai muutama vuosi sitten mansinkielisen Markuksen evankeliumin. Hän iloitsee siitä, kiittelee kovin kirjasta ja sanoo ymmärtävänsä käännöstä hyvin. Hän haluaa lahjoittaa kirjallisuutta myös muille manseille, ystävilleen. Olga ei häpeä uskoaan vaan kertoo ihmisille Jumalasta.

Kiitetään Herraa tästä Jumalan lapsesta, joka vasta elämänsä ehtoopuolella on saanut kuulla Jumalan Sanaa ja päässyt ymmärtämään, kuka on se Korkein Jumala, jota mansit ovat hapuil- len etsineet.”

Julkaistu

Markus, Johannes, Luukas ja Matteus (2000–2014)
Raamatun kertomuksia -kirja (2003)

Ajankohtaista

Joonan kirjan julkaisu ja käyttöönotto

Mansin kannatusviite 3065

Raamatun Sanaa

Venäjän suomensukuisille kansoille

Historiasta nykypäivään

Raamatunkäännösinstituutti (RKI) aloitti vuonna 1973 Tukholmassa uudelleenpainatus- ja käännöstyön Venäjän vähemmistökielille ja RKI:n Helsingin osasto perustettiin vuonna 1983 koordinoimaan 12:n suomensukuisen kielen käännöshankkeita. RKI tekee yhteistyötä Yhtyneitten Raamattuseurojen, Wycliffe Raamatunkääntäjien, paikallisten seurakuntien, eri kirkkojen ja tieteellisten laitosten kanssa. Varat käännöstyöhön saadaan yksityishenkilöiltä, seurakunnilta, Suomen Pipliaseuralta, Avainmedialta ja muilta lähetysjärjestöiltä.

Julkaisutilanne

Vepsäläisnuoria. Kuva: RKI

Tähän mennessä RKI on julkaissut Uuden testamentin kahdeksalla kielellä: udmurtiksi, livviksi (aunuksenkarjalaksi), ersämordvaksi, vepsäksi, niittymariksi, komisyryjäniiksi, vienankarjalaksi, vuorimariksi – ja Raamatun udmurtiksi. Uusi testamentti mokšamordvaksi ja komipermjakiksi on valmisteilla. Raamatun osia ja lastenkirjoja on julkaistu 12:lla suomensukuisella kielellä. Kuudessa kieliryhmässä (komi, livvi, ersämordva, mari, vepsä ja hanti) työ on edennyt Vanhan testamentin teksteihin. Äänitteitä on julkaistu udmurtiksi, komiksi, livviksi, hantiksi, mansiksi, vienankarjalaksi ja vepsäksi. Valmisteilla on äänitteitä myös useilla muilla suomensukuisilla kielillä.

Tavoitteet

RKI:n tavoitteena on Raamatun valmistuminen udmurtin lisäksi ersämordvaksi, mariksi ja komiksi, Uuden testamentin sekä Vanhan testamentin osien saaminen komipermjakeille, mokšalaisille ja karjalaisille sekä yksittäisten raamatunkirjojen ja lastenmateriaalin julkaiseminen hantiksi ja mansiksi. Tavoitteena on myös tarvittavien uusintapainatusten sekä Raamatun tekstien äänittäminen ja julkaiseminen kaikilla 12:lla kielellä.

Käännöstyön tavoitteet

Raamatunkäännöstyö sukukansojemme parissa kantaa hyvää hedelmää. On tärkeää, että tämä työ voi jatkua. Kielisukulaistemme tarvitsevat Raamatun sanaa omalla äidinkielellään. Voit olla mukana esirukouksin ja lahjoittamalla haluamallasi projektilla. Lahjoitusviitteet löytyvät lehtemme artikkelien lopusta. Tilinumeroimme on Nordea FI77 2065 1800 0179 11 Kiitos tuestasi.

Rakenna kanssamme kielisukulaistemme huomispäivää!

Raamatunkäännösinstituutti ry
Kotipaikka: Helsinki
Raamatunkäännösinstituutti ry:n päämääränä on Raamatun ja sen osien kääntäminen ja julkaiseminen Venäjän alueen suomensukuisille kielille. RKI jakaa ilmaiseksi tai myy omakustannushintaan

julkaisemaansa kirjallisuutta ja äänitteitä. Käännöshankkeissa työskentelee sopimusperustein 12 käännöstarkistajaa ja 25 kansallista kääntäjää.

Hallinto-, tuotanto- ja toimistotehtävissä on käännöstyötä koordinoivan toimin-

nanjohtajan lisäksi yksi kokopäiväinen ja kaksi osa-aikaista työntekijää.

Hallitus: Heikki Jäntti (pj.),
Mikko Sivonen (vpj.), Kaisa Franzén,
Anna-Liisa Kaatrasalo, Miina Makkonen,
Harri Pottonen ja Pekka Ylenius.